

Laiškas Reginai Januškevičienei, 1946-07-12, [iš Vilniaus - į Maskvą].

Brangi bičiule mano! / Labai dėkui už gromatėlę margąją, nors ir juo[domis]

Brangi bičiule mano [1]!

Labai dėkui už gromatėlę margąją, nors ir juodomis raidėmis, bet šviesia širdimi parašytąją!

Man buvo didelis džiaugsmas, bet vos-vos blogai nepasibaigė. Pabaigą daviau paskaityti Susanai [2], balsiai abejodamas, kaip aš galėsiu įgaliavimus įvykdyti. Staiga ji pradėjo purkšti, apvertė stalą, išrovė gėles ir ėmė plaukus nuo savo pakaušio rauti. Ir ėmė barti Jus. Ir privertė mane visą laiško pabaigą išbraukti. O kas toliau buvo — tegul ji pati pasako, bo sakys, kad aš pletkininkas.

O aš vis dar vaikštau pas berazumių daktarą [3], o 20 liepos mėnesio važiuoju į Birštoną voniose pasimirkyti.

Labai-labai esu dėkingas už tą brangią man žinią, kurią parašei. Kas ten bebūtų, kaip ten bebūtų, kaip prietelka mano vis dėlto gal geriau norėtum matyti mane besišypsantį negu verkiantį. O tai padarei — ir Birštonan todėl važiuoju besiruošdamas naują dramą [4] rašyti. O kad veikalą iki galo privesi — būsiu Jum paklusnus, būsiu Jūsų skolininkas iki grabo lentos, per amžius amžinuosius, ir garbinsiu gerąjį gerosios Reginos vardą, ir tekančią saulę jaunatvės himnais pasitiksiu, ir dainuosiu-dainuosiu.

Nuo laiško pagerėjo mano nuotaika — ir vėl aš imuosiu dirbti.

Tegu bus Jum gera, geroji bičiule mano!

Jūsų Balys
Vilnius
1946. VII. 12

KOMENTARAI

- [1] Regina Vaitavičiūtė-Januškevičienė (1896–1978), scenaristė, aktorė, literatė, dramaturgė, vertėja, su kuria BS buvo pažįstamas nuo studijų Petrograde, kur dalyvaudavo lietuvių kultūriniuose renginiuose. Ji laikė BS „nepaprasto talento dramaturgu, puikiu bičiuliu ir draugu“ (Regina Januškevičienė, *O metai nelaukia...*, Vilnius: Vaga, 1968, p. 308). Regina Januškevičienė prieš karą buvo pradėjusi versti į rusų kalbą BS istorinę trilogiją *Milžino paunksmė*, kurią siūlė pastatyti scenoje rusų kalba.

Toliau žr. išspausdintą Reginos Januškevičienės laišką, adresuotą BS 1946-07-08. Spėtina, kad BS laiškas – atsakymas į šį kolegės rašytą laišką.

„Štai vienas mano laiškas Sruogai:

Gerbiamasis!

Dievas žino, ką aš Tamstai pereitą kart parašiau. Tokia biauři nuotaika buvo – atleisk. Ilgiuosi aš Tamstos... Ir abelnai čia sau vietos nesurandu, lyg varna benamė, trankausi po pasaulį, geriau pasakius po didelį miestą, nė kur pritūpti, nei kur prisiglausti. Bet tas niekai – praeis, svarbu kita – dirbti nebegaliu. Tartum velnias dūšią apsėdęs jodinėja...

Buvo pas mane drg. Lukošius. Paėmė Jūsų „Milžino paunksmę“, rodė ją vienam geriausių režisierių – Zavadskiui, pas kurį jis studijuoja. Jis mano statyt Jūsų veikalą, tik rusų kalba. Šį tą turėjau išvertus – daviau. Jeigu jie neišsigąs „польского вопроса“ – tai tikiuosi, kad pastatys. Gerai, kad tai bus lietuvis, be to, Tamstos didelis gerbėjas. Tik mane be galo erzina, kad tas viskas taip ilgai tęsiasi. Svajoju išversti Jūsų veikalą, žinoma, su Jūsų pagalba. Maskvoje prisieis dar pabūti šiek tiek, ir į Vilnių, jei tamsta išvažiuosi į Birštoną, – niekas netraukia. Galimas daiktas, kad rugpiūčio mėn. važiuosiu į Palangą. Seniai jūros nemačiau, pasiilgau.

Pas mane yra Birštono fotografija – žiūriu ir galvoju, kaip Tamsta ten vaikščiosi ir svajosi toks vienišas, vienišas. O gal ne? Svarbu, kad būtum laimingas ir kūrybiškai nusiteikęs. Šito pageidauju ir linkiu iš visos širdies.

Na, mano brangus „отшельнике“ [~ rus =atsiskyrėli] – lik sveikas.

Tikėsimės, kad viskas bus gerai. Koks keistas geismas širdin įsibruko: norėčiau paglostyti Tamstos rankas. Ar nesupyksi? Nereikia peštis. Man ir taip vienai sunku, jeigu dar prisidėtų tokia našta – kaip Tamstos nemalonė – būtų labai nejauku gyventi.

Ilsėkitės, sveikėkite ir neužmirškite vienišos dūšios –

Jūsų bičiulės Reginos

1946.VII. 8.“

(Reginos Januškevičienės laiškas Baliui Sruogai, 1946-07-08, [iš Maskvos – į Vilnių], in: *op. cit.*, p. 330–331).

Regina Januškevičienė nebaigė versti Milžino paunksmės, kūrinys, kaip buvo planuota, tuo metu scenos neišvydo.

- [2] Susana Mar-Aksionova (1900–1965), rusų poetė, vertusi lietuvių poetų kūrinius.
- [3] Galbūt turimas galvoje Karolis Dineika (1898–1980), gydomosios kūno kultūros specialistas, kurį laiką gydęs rašytoją hipnoze, ekstrakardialinėmis priemonėmis.
- [4] BS Birštone buvo pradėjęs rašyti istorinę dramą Barbora Radvilaitė.